

VIII.

Prof. Rom. Ad. Hedwig's genauere, auf Zergliederungen beruhende, Beschreibung verschiedener Gewächse.

Die genaue Zergliederung und Beschreibung der Gewächse zu verschiedenen Zeiten ihrer Lebensperioden, die gewissenhafteste Bestimmung aller und einzelner Theile an ihnen, und eine daher entspringende treue Beschreibung derselben, kann allein die mannigfältigsten Schwierigkeiten und Mängel der bisherigen Aufzählungen dieser organischen Körper heben, welche nicht nur dem Anfänger in der Gewächskunde manchen Unmuth über die Unzureichenheit der Bestimmungen abnöthigen, sondern selbst dem geübtern Beobachter manche Unzufriedenheit erzeugen. Ich habe daher mit meinen Zuhörern eine eigene Stunde täglich, so lange der Flor der Gewächse dauert, von seinem Beginn an festgesetzt, in welcher wir uns einzig mit der practischen Untersuchung der vegetabilischen Körper beschäftigen, und unterstützt von den verschiedenen Hülfsbüchern, gemeinlich nur eine Pflanze zergliedern, bestimmen, beschreiben. Leider! lassen uns wohl oft die vorzüglichern Autoren noch bey den wichtigsten Fällen unbefriedigt, und mehrere specielle Beschreibungen passen nicht selten auf eine und dieselbe Art, und selbst die Willdenowsche Ausgabe der Specierum Plantarum ist meist da am aller unzureichendsten, wo man die Hülfe dieses geachteten Botanikers am ersten erwartet. Ja ich muss sogar einen nicht ganz bescheidenen Fehler nahmhaft machen, welchen ich einmal bey dem excellirenden *W*, womit Herr Willdenow immer seine Beobachtungen bezeichnet, angetroffen habe, diesen: daß der Herausgeber der Specierum oft nichts weiter als das Verdienst des Abschreibens der Bemerkung aus einem andern Autore, und dazu noch verkürzter, vielleicht auch mit etwas abgeänderten Worten hat, und wo demohngeachtet das grosse *W* als Zusatz zu anderim Glauben führen sollte. Man vergleiche nur, um dies belegen zu können, verschiedene Stellen der Specierum mit denen der Catalecten des verdienstvollen Herrn Roth und die Wahrheit dieser Bemerkung wird unbezweifelt bleiben. — Doch ich kehre zurück, und gebe hier einige Beweise der Pflanzenbeschreibungen, wie ich mit meinen Freunden dieselben in der practischen

Uebung zur mehrern Verdeutlichung aufzeichnete. Besonders wünschte ich, dass die Untersuchung einiger Syngenesisten nicht mißfallen möchte, vorzüglich einiger Arten des generis *Aster* und *Solidago*, welche ich mit noch einer Menge andern von diesen beyden Familien hätte vermehren können, da mein Garten fast alle Species derselben enthält, wenn ich diesen ersten Versuch begünstigt wüste. Ehe ich aber meine Beschreibungen gebe, stehe nur noch hier die Frage: kann das Genus *Calendula* fortan unter der Ordnung der 15ten Cl., wo sie bisher stand, seinen Ort behalten? und wie kam es dahin? Ich gestehe, dass diese Stellung mir sehr unbegreiflich ist, da selbst unser großer Schreber in seinen Generibus Plantarum durch die Bestimmung dieser Familie offenbar zeigt, die *Calendula* gehöre in eine andere Ordnung.

ASTER concolor. Elongationes herbaceae e trunko subterraneo solidio, sulcato-striatae, glabrae, per microscopium punctis albidis notatae, teretiusculae. Folia sessilia approximata, ovato-lanceolata, per fasciculum ductulorum mucronata, margine dentibus 2. 3. notata, exasperata. Fasciculo ductulorum in elongationem canaliculari modo deorsum currente.

A. cordifolius truncus subterraneus, repens. Elongationes caulinæ herbaceæ, simplices, teretes, pilosæ, pilis articulatis, striatae, bi-tripedales. Folia elongationis prima cordata, longe petiolata; petiolo canaliculato hirto; dentata, dentibus mucronatis ciliata, utrinque pilosa-hirta: membrana foliorum inaequaliter disposita. Fasciculo ductulorum in mucrone. Folia elongationis sequentia alterna, ovato-acuminata, in petiolum decurrentia, (suprema sessilia) ciliato-scabra, hinc inde dentato-acuminata, utrinque pilosula. Panicula composita, fastigiata. Pedunculi axillares. Perianthium externum cylindraceum, foliorum margo membranaceus, ciliatus, pubescens, internum 12 florum, ligulae albo-rubellae, tridentatae, basi canaliculatae; floris foeminei stylus exsertus, hinc inde pilosulus; stigma luteum, pilosum ex opposito inflexum.

A. grandiflorus truncus superficialis. Elongationes caulinæ teretes, herbaceæ, hispidae, pilis articulatis, procerae, ramosæ, Rami solitarii, axillares, florigeri. Folia approximata conferta, linearis-lanceolata, semiamplexicaulia, sessilia, utrinque pilis brevibus mollia, margine integerimo, scabro, undulato; deorsum flexa; fasciculo ductulorum aequante apicem sphacellata. Perianthii externi foliola squamosa, reflexa, ad apicem purpurascens, forma consueta in Asteribus.

A. latifolius. E trunko subterraneo, non repente, multae exeunt quotannis herbaceæ elongationes, caulinæ, teretes, striatae, bi-tripedales, erectæ, multifloræ. Folia alterna, lata, ovato-oblonga, per petiolum decurrentia, basi

basi ciliata, dentata, acuminata, margine scabra, utrinque pilis per microscopium iisque sparsis notata: fasciculo ductulorum aequantē. Membrana foliorum in petiolū decurrens, ex una parte per lineam in elongationem secedens, pilosa, ut in *A. mutabili* (notandum sane naturae arbitrium). Rami paniculati florescentes recti, pedunculi squamosi foliolis ut floralibus summis integris, linearibus. Perianthium *externum* imbricatum, foliorum non patentium marginibus membranaceis, *interni* perianthii radiati carni, lineares, basi attenuati, apice tridentati: *tubulosi* flavescens. Stigma pilosum, rubellum.

A. linifolius hoc sub nomine est in hortis truncus, repens, in umbrosis bi-tripedales, altiores elongationes herbaceas mittens. Hae elongationes caulinæ teretes, rubello-virescentes glabrae, nisi ubi foliorum membrana linearis pilorum decursu exasperatur, simplices rami florigeri, axillares, paniculati. Folia alterna, linearis-lanceolata, glabra, utrinque sessilia, in lineam rubram margine exasperato pilis decurrente, serrulata, ferris late distantibus, superficiabibus, patentia, fasciculo ductulorum in apicem. Rami florigeri axillares, ut elongatio communis, sed ramorum folia integra, ciliata. Panicula racemosa. Pedunculi foliosi solitaires axillares, singuli in paniculae ramo uniflori; sed absolute inflorescentia e pedunculi foliolis denuo novi prodeunt flosculi. Perianthii *externi* foliola erecta, margine membranacea, ciliata; *interni* ligulata linearia, alba, apice recurva, bidentata: discus luteus cum stigmate.

A. mutabilis truncus subterraneus repens, squamosus. Elongationes caulinæ simplices, teretes, laeves, striatae, supra ad decursum fasciculorum lateraliter membranae foliorum pilosulus. Folia sessilia, alterna, lanceolata, dentata, margine scabra, superne per microscopium visa pilosula; fasciculo ductt. in apicem. Folia ramea et floralia, ut vocant, integra; pedunculorum fere linearia. Perianthii *externi* foliola patentia, *interni* radiati foliolis carneis, linearibus, apice vix dentatis, post florescentiam, ut in aliis, revolutis. Stigma extertum, pilosum, citreum.

A. puniceus. Ita acceptum habemus truncum subterraneum squamosum. Elongationes 2. 3. pedales, teretes, striatae, rubicundae, lineis foliorum decurrentibus piloso-hispidae exasperatae, ut in Asteribus est singularis conformatio. Folia quidem sessilia, alterna, semimplexicaulia ovato-lanceolata, serrata, margine scabra; ferraturis longe distantibus: utrinque glabra fasciculo ductt. fere in apicem spaccellatum secedente. Pedunculi axillares ut rami florigeri foliolis longis, integris, ad medium appressis, mucronatis, sed perianthium *externum* foliolis patentibus intra *internum* eminens, margine tantum ciliatis, discum aequalibus non superantibus, nisi ante inflorescentiam. Perianthii *interni* ligula punicea latiuscula, foliolis apice bidentatis; tempore inflorescen-

florescentiae denuo prodeunt e trunko elongationes herbaceae foliis longissime lanceolatis latiusculis insignitae.

A. recurvatus. Truncus subterraneus elongationes herbaceas mittit numerosas procumbentes, teretes, validas, striatas, ex linearis foliorum albido decursu pilis fasciatim notatas. Folia sessilia, longa, deflexa, plerumque integra, margine ciliato aspero undulato, lanceolata, superne aspera, inferne glabra; fasciculo ductt. aequante. Rami conferti recurvati, axillares, florigeri. Pedunculi axillares, fastigiati, foliosi. Perianthium exterrimum obconicum, foliolis erectis, non appressis; interni ligula ovata, basi attenuata, apice bidentata, pallide ex albo violacea: Disci partes omnes luteae. Planta floribus confertissimis. Tempore inflorescentiae denuo e trunko prodeunt novae elongationes herbaceae, foliis longissimis, lanceolatis, undulatis, dentibus duobus sparsis, exasperatis, baseos marginibus utrinque ciliatis, utraque foliorum pagina glabra. Fasciculo ductt. in mucronem.

A. salicifolius: Elongationes herbaceae e trunko subterraneo squamoso, teretes, striatae, juniores ad linearem foliorum decursum lineis piliferis notatae; adultiores glabrae, ramosae, ramis alternis glabris nitentibus, lineis piliferis ad margines foliorum decurrentibus notatae, pilis sursum versis. Folia alterna, omnino omnia integra, sessilia, lanceolata, margine ciliato-scabra, crassiuscula, utrinque glabra, patentia, fasciculo in apicem fere glandularem. Pedunculi solitaires axillares foliosi, pilosuli, uniflori. Perianthii externi foliola imbricata, lanceolata, patentia, fere recurva, interni ligulati numerosi, albi, externo perianthio duplo longiores, apice coarctati, bidentati.

A. tradesanti: truncus subterraneus, repens. Elongationes caulinae multae, teretes, striatae, purpurascentes, ad marginales linearesque foliorum decursus, in primis ad summum, pilis inflexis notatae. Folia alterna sessilia, margine ciliato-aspera, argute e basi ferrata, ovato-lanceolata, utrinque glabra; fasciculo ductulorum in apicem. Racemi ex alis foliorum, conferti, patentia. Folia pedunculorum integra ciliata; pedunculi ad perianthium communie incrassatum, foliosum. Flores solitarii e foliorum axillis. Deflora media e pedunculorum foliis, ut et est in aliis speciebus, denuo flosculi prodeunt. Perianthii externi foliola erecta, ciliata, apice rubella; interni ligulati externe duplo longiores, numerosi, lineares, apice attenuati, bidentati. Radius pallide violaceus.

A. rigidus: Elongationes e trunko subterraneo multae, virgatae, conferatae, teretes, lineis albis per fasciculorum ductulorum et folia ipsa notatae punctis albis, bi-tripedales, altiores. Folia alterna, linearis lanceolata integerima, sessilia, ad basin utrinque ciliata, mucronata, faciem squarrosum, plantae fere

fere inducentia. Fasciculo ducti. in mucrone. Rami florigeri axillares, virgati, foliis confertis, ad summum in florem terminati elongationis florem maxime longitudine superantes, hinc fastigiati per marginis foliorum pilosi decursum linearem, ad sumnum pilosuli. Flos terminalis, solitarius cuique ramo et propriae elongationi; hinc pedunculus per se nullus, et squamositas est foliorum. Perianthium *externum* foliolis patentibus, forma reliquorum plantae: *internum* ligulatis albis, parvis, ovatis, obtusis, bidentatis.

Cytisus hirsutus. Elongationes trunci ramofae, rami ad inflorescentiae finem juxta florum terminalium capitulum rameas elongationes (ut est in *Euphorbia palustris*) duas, tres, protrudentes. Folia alterna, in elongatione rama tereti pilosa. Petioli fere longitudine foliorum, decurrente foliorum membrana: foliola terna, ovata, aequaliter petiolata, integrerrima: superne pilis sparsis, inferne confertis notata. Fasciculo ductulorum in mucronem. Inflorescentia capituliformis, terminalis. Pedunculus communis mox elongatur: pedunculi partiales, solitarii, longi, pilosi. Perigonium *externum* longum, cylindricum, monophyllum, nervosum, pilosissimum, bilabiatum: labio superiori ad vexillum bidentatum, dente quoque lateraliter acuminato, integro: labio inferiori simplici integrerrimo linea media quasi cicatrice insignita per fasciculum, apice barbatum. Vexillum perigonii *interni* lateraliter parum inflexum, medio incisum marginibus intra perigonum *externum* pilosis: alae, vexillo breviores, marginibus undulatis, inferiori margine duplicata, rugosa; unguis apex purpurascens, ascendendo pilosulus. Carina fere ad summum dissecta, utrinque marginibus pilosulis, unguis apice purpurascente. Genitalia mascula emnia connata, striata. Antherae subrotundae, spermate missa oblongae. Germen pilis canescens. Stylus perfistens, post conceptionem elongatus: Legumen compressum.

Dracocephalum sibiricum. Truncus subterraneus lignosus repens. Elongationes caulinae vernalis numerosae procumbentes arcuatae bipedales tetragonae, gonis cartilagineis, pubescentes pilis brevibus recurvis. Folia opposita, petiolata, petiolorum marginibus amplexicaulibus, pilis longioribus insignita, cordato-lanceolata, dentata, superficie utraque glabra, inferiori nervis e ductulorum fasciculo eminenti, porisque (odorem gravissimum atque maxime amoenum spargentibus) copiosissimis inter fasciculi ramifications notata: fasciculo marginique foliorum dentium pilis brevissimis insignita. Inflorescentia Junio terminalis, floribus in axillis foliorum subverticillatis, pedunculis pilosulis longis e bractearum foliolis simplicibus, lanceolatis bifidis cum flore medio solitario; in fissura quaque flores tres vel quatuor bracteis suis gaudentibus pedunculo breviori. Perigonium *externum* monophyllum, pubescens, quadridentatum, dente

superiori longiori, lateralibus minoribus deflexis, infimo brevissimo, concavo; coloratum. Perigonum *internum* externe pubescens, interne glabrum, coloratum, monophyllum, ringens; tubus perigonio externo longior; faux inflata: labium *superius* concavum foveat genitalia mascula, ad medium fere bifidum; fissura quaeque alarum vexillo instar reflexa, margine undulato, ciliata: labium *inferius* trifidum: laciniae laterales subtus inflexae, media longius eminentे repressa, media parte emarginata, lateraliter crenata, elevata parte punctis rubris pilisque longioribus notata: *mascula genitalia* ad labium *inferius* reflexa; subulata, glabra, labii superioris magnitudine. Antherae ad apicem filamentorum lateraliter per brevissimam filamenti elongationem appositae, subcordatae, inferius dehiscentes, polline albicante.

Helianthus mollis: truncus subterraneus perennis. Elongationes sulcatae ramorumque folia ovato-lanceolata, dentata, dentibus apice glandulosis, in petiolum decurrentia, trinervia, ciliata, superne aspera, inferne pilis albidis confertis brevissimis mollia. Fasciculo ductt. in apicem. Pedunculi solitarii hirti, canaliculati: pili sursum speciantes. Perianthii *externi* folia squamosa, lanceolata, ad medium patentia, apice purpurascente, ciliata: *interni* ligulata ante inflorescentiam cucullatim inflexa tri-quadrigona, ciliata: post expansionem ovata lutea, dorso et margine ciliata: in femineis radiatis raro genitalia feminea: in hermaphroditis stigma pilosum revolutum: antherae connatae cylindrum longum eminentem atro-purpureum constituant.

Helianthus prostratus e trunko non repente quotannis elongationes mox erectae deinceps declinatae, et tandem prostratae, diffusae, ramis divaricatis, flexuoso-inflexis exeunt, glabrae, striatae, laeves. Ramificationes axillares, alternae. Folia nunc alterna, nunc opposita, ovato-lanceolata, in petiolum decurrentia, (membranae dispositio inaequalis,) trinervia, medio in apicem semi-amplexicaulia: vel oppositorum per lineam connata, reflexa, dentato-ferrata, ciliata, supradorsum scabra, inferne pilis mollioribus. Pedunculi uniflori, axillares, hispidi, fulcati, ad summum incrassati. Flos solitarius. Perianthii *externi* folia lanceolata, longa, interni ligulati fere aequalia, ciliata, inflexo recurva; *interni* ligulata apice reflexa, attenuata, bidentata, caeterum ovata. Femineis genitalibus rariss. Paleae ciliatae, acuminatae.

Piper blandum: truncus subterraneus carnosus in Caldario per omnia temporis vicissitudines servandus. Elongatio caulina solitaria teres carnosa, hirta, rubella, succulenta, ad foliorum appositiones quasi articulata. Folia opposita, semper tria, quasi in verticillum brevissime petiolata; petiolo rubro appresso juniora inferne purpurascens, ovato-obtusiuscula, integra ciliata, trinervia. Fasciculo ductt. aequante, utrinque hirta, patentia. Ramificatur elongatione proce-

procedente; rami duo oppositi, forma elongationis. E foliorum decessu facile radiculae exeunt, unde arbitror facilius ramis multiplicari posse. Ad aestatis finem appropinquante inflorescentia e trunco subterraneo exeunt denuo elongationes tres quatuor fere verticillatim, quorum foliola prima minima, vere cordata, sessilia, mox decidua. Foliatio equitans.

Rudbeckia oppositifolia. E trunco subterraneo non repente elongationes multae, procerae, tri-quadripedales ramosae, teretes, glabrae, glaucescentes, rubicundae. Folia opposita petiolata, (petiolorum basis linea folii marginali amplectente connata) ovato-lanceolata, ad medium petioli decurrentia, ferrata, et subserrata, margine pilis aspera, superne pilis appressis brevibus deorsum scabriuscula, rarioribus inferne pilis notata, fasciculo ductulorum in apicem sphacellatum. Ramificationes axillares oppositae, inter connecticulum petiolorum utrinque pilorum lineae decurrente. Inflorescentia terminalis, etiam ramorum: flos solitarius; deflorato lateraliter flosculi denuo duo in ramis prodeunt. Pedunculus sulcatus, pubescens, certe ad summum. Perianthium dupli ordine squamarum foliolis obovatis, ciliatis, basi gibbis. Perianthii interni ligulata radii ovata, binervia, bidentata. Stigma floscularum hermaphrodit. globosum, pilosum, mucronatum, mucrone semper bifido. Paleae basi bialinae, membranaceae, apice obtuso croceae, dentatae.

Silphium trifoliatum, truncus subterraneus non repens. Elongationes herbaceae caulinæ, teretes, glaucae bipedales. Folia inferiora tria in verticillo quasi posita, ovato acuminata, sessilia, membrana basilari rubella fere connata, denticulata, ciliata, ciliis margine exasperato, superne aspera, ciliarum pili cartilaginei, sursum inflexi fasciculo ductulorum in glandulam desinente. Perianthii externi squarrosi foliola ciliata, ut in foliis elongationis, nervosa, interni ligulata undecim bidentata. Flores terni.

Silphium perfoliatum: male: quadrangulum mihi. Elongationes caulinæ truncus subterraneus non repens mittit bi-tripedales, asperas pilis deorsum curvis, tetragonas angulis obtusis, rubellas, simplices, numquam ramosas. Folia duo opposita connata, integerima, utrinque aspera, margine ciliata, ad basin undulata; patentia, fasciculo ductulorum aequante. E summo foliorum pari exeunt pedunculi, medio solitario, duobus lateralibus bracteatis bi-trifloris, teretes, asperi. Perianthii externi squarrosi foliola utrinque aspera ciliata. Elongatio medulla farcta in omnibus.

Silphium connatum. Elongationes caulinæ trunco subterraneo herbaceae quotannis multæ prodeunt quadrangulæ, sulcate per vasorum et foliorum deorsum, laeves, ramosae, ramis strictis. Folia opposita duo connata in culmum quasi, dentata et subdentata ciliata, utrinque aspera; fasciculo ductulorum

valido aequante. Pedunculo medio semper solitario: laterales multiflori e bracteis connatis integris, teretes. Perianthium *externum* squarrosum foliis glabris, nitentibus, ciliatis: *interni* ligulati apice integra quindecimi.

Solidago altissima. Est planta in hortis meis, cuius truncus subterraneus non repens elongationes quotannis profert numerosissimas, teretes, striatas, validas, hirtas, strictas, spectabilis altitudinis. Folia alterna sessilia, certe brevissime petiolata, longissime lanceolata, argute e medio ferrata, margine exasperata, superne pilis brevissimis per microscopium notatis, inferne per pilos mollia. Fasciculo ductulorum in apicem. Inflorescentia panicula corymbosa, recurva ante inflorescentiam myuros. Flores adscendententes e foliis integris. Perianthii interni folia laevia.

Solidago caesia. Vere a lanceolata distincta species, tardiusque florens. Nam e trunko subterraneo non repente, quod est in lanceolata, multae elongationes graciles, laeves, ad summum tantum pilis sparsis notatae teretes, herbaceae, colore purpurascente spadiceo; glaucae, pedales. Folia inferiora ovato lanceolata, acuminata, ferrata, ciliata, utrinque glabra, nisi inferne ad fasciculum ductulorum aequantem pilis notata, superiora ad inflorescentiam integra, fere linearia, ciliata, et fasciculo in lineam ciliatam decurrente. Inflorescentia panicula corymbosa. Scilicet rami axillares florescentes fastigiati, flores 2. 3. 4. denuo e foliorum axillis in pedunculum communicati. Rami ad florescentiae statum flexuosi, foliis alternis flaccidis reflexis. Flores axillares, racemosi. Foliola perianthii *externi* imbricata: *interni* ligulata tria quinque longitudine perianthii *externi*: tubulosa disci sex.

Solidago canadensis. Sub hoc nomine perennat in hortis truncus subterraneus, squamosus tuberosus, cuius elongationes quotannis exeunt herbaceae, numerosae, erectae, pedales, pilis longis hirtis exasperatae, striatae, terete-angulofae. Folia stricta, angulis fere acutis, adnata, ovato-lanceolata, argute ferrata, acuminata, acumine sphacellato, ciliata, utrinque pilosa, pilis articulatis; inferiori pagina longioribus, hinc mollioribus, sessilibus; fasciculo ductulorum solitario in mucrone in. Inflorescentia paniculato-corymbosa, racemi singuli alares, adscendententes, foliis integris; (pedunculi uniflori, biflori.) recurvi; flores secundi. Perianthii *externi* imbricati foliola lanceolata convexa, margine membranacea. Pappus deorsum denticulatus. Planta tota pilis longis notata.

Solidago flexuosa. Truncus subterraneus repens. Elongationes herbaceae multae pedales, simplices, virentes, laeves, fere nitentes per fasciculi et foliorum marginum decursum linearum quadrangulae, vere flexuosae, mox ramos protrudentes. Folia alterna, ovato-acuminata, argute ferrata, et subserrata, in petiolum decurrentia, ciliata, superne pilis sparsis appressis, in primis in junio-

junioribus per microscopium notata, inferne longioribus praefertim ad fasciculum ductorum ejusque ramifications: hinc in foliis adultioribus fasciculus asper: fasciculus ductorum praeterea in acumen. (Foliorum evolutio e convoluto). Inflorescentia in racemis lateralibus flosculi thyrsoides axillares: racemi ad summum hirti, ut pedunculi. Perianthii *externi* foliola imbricato-obovata, margine membranaceo ciliato, apice sphacellato: *interni* ligulata ovalia, lata, apice bidentata. Pappus simplex, flexuosus, pilosulus.

Solidago lanceolata. Truncus repens, subterraneus. Elongationes herbaceae confertae, ramosae, ramis virgatis, fastigiatis, pedales, striatae lineis foliorum cartilagineis decurrentibus, tactu asperae. Scilicet in lineis decurrentibus per microscopium observantur pili asperi et ancipites. Folia alterna; conferta, sessilia, linear-lanceolata, trinervia, ciliata, integra, in margine cartilagineo, scabro, serrulato, decurrentia per marginem in lineam cartilagineam, exasperatam: utrinque pilis brevissimis foliorum facies per microscopium notata est. Fasciculus ductorum in apicem. Inflorescentia, et in ramis, terminalis, corymbibus, pedunculis singulis angulatis: ad flosculum quemque scilicet foliolum lineare linea marginali decurrentis conspicitur.

Solidago lateriflora (male!). E truncu non repente assurgunt multae elongationes caulinæ herbaceæ striatae, asperæ, validæ. Folia sunt conferta, patentia, mox recurva, sessilia, lanceolata, ferraturis paucis ad medium marginis foliorum exasperata, utrinque pilis brevissimis per microscopium, notabilibus insignita; fasciculo ductorum in apicem. Inflorescentia panicula corymbosa, racemis incurvis, adscendentibus elongationibus, descendendo florifera.

Solidago latifolia. Est hortis planta sane a flexuosa distincta, quæ e trunko subterraneo vix repente elongationes profert glabras, striatas, lineis per folia notata, purpurascentes maculis-nunc simplicibus, nunc confluentibus. Folia sessilia, ovato-lanceolata, acuminata, ferrata, ad basin margine cartilagineo hialino; utrinque glabra, alterna, patentia; fasciculo ductorum aequante. Racemi laterales. Flores adscendentes, fere secundi. Folia floralia recurva in racemis integra, e quibus pedunculi bi-triflori, ad summum uniflori. Elongatio et racemi ad summum pilosuli. Perianthii *externi* foliola apice ciliata, integra; *interni* ligulata ovata vel integra, vel dentata.

Solidago virga aurea. Truncus subterraneus, non repens, solitarius. Elongationes bi-tripedales multae, erectae, teretiusculae, fulcato-angulosae, pilosulae, ad summum inter florescentiam magis pubescentes, interdum hinc inde flexae, numquam ad apicem subcompressae. Folia alterna, sessilia, — certe summa et infima semper eadem; ita ut cum Rothio inferiora neque ovato-lanceolata, neque in petiolum desinentia, vel decurrentia mihi unquam visa. —

lanceolata, ferrata, ciliato-aspera, superne glabra, inferne in primis ad fasciculum hirta, suprema integra: fasciculo ductorum in apicem compressiusculum. Inflorescentia alaris ex inferiorum foliorum μάσχαλαις iam incipiens, paniculata. In pedunculo communi singuli florum glomeruli capituliformes, densae, pedicellatae, pedicello folioso. Perianthium *externum* cylindricum, imbricatum, clausum, foliola lutea, denticulata versus apicem, membranacea, pilis rariis notata, varie inflexa *internum* tegunt.

Verbena bonariensis. Truncus sub dio perennans elongationem bi-tripedalem, quadrangularem ramosam asperam, sulcataim, striataim mittit, vel per tempestatem hiemis servat. Folia opposita, sessilia amplexicaulia, lanceolata, dentato-ferrata, dentium margine reflexo; utrinque hispida, ciliata. Inflorescentia terminalis in elongatione ejusque ramis. Bracteae ad pedunculos linearres. Spica ternata ubique. Flores fasciculati; ad perigonum *externum* semper foliolum lanceolatum, perigonio aequale ciliatum, apice rubellum. Perigonum *externum*, quinque dentatum, dente quinto minimo, longe ad summum pilo notato, dentibusque apice rubellis; membranaceum; pilosum. *Internum* parum curvum infundibuliforme, tubo perigonum *externum* superante, rubro, piloso: lamina quinque dentata, dente quoque emarginato. Genitalia mascula intra tubum recondita: Filamenta adnata. Spora trigona, unica, striata, pilosa.

Zanthoxylon clava arbusculum. Folia bi-tripinnata cum impari: foliola opposita, ovato-acuminata, apice emarginata, utrinque pilosula, ciliata, integra, fasciculo ductorum aequante: petiolata, petiolo rubello, supra canaliculato pilosulo: folia patentia, bina semper ad ramorum latus. Scilicet sub finem Augusti denuo arbusculum masculum florere video ita, ut ex foliorum dispositione bina axillares exeant flores. Perigonum *externum* quinquefidum laciniis ovatis apice inclinatis et purpurascientibus, ciliatis apice barbatis denticulatisque; pedunculo perigonii longitudine. Genitalibus masculis quatuor, quinque, filamentis subulatis conicis viridibus, antheris trigonis, bilocularibus unilateraliter dehiscentibus, altero latere compressis apice filamenti adnatis. Rudimentum fructus Genitalis foemiæ conicum, luteum, sessile. Stylus incrassatus, laevis rudimenti longitudine, stigmatibus tribus et quatuor, hyalinis, globoso-ovatis, forma ampullularum, nudis. Mox omnes floris partes caducæ, hinc fructum non vidi. Hinc Murrayi sententia de arbusculo hermaphrodito et in hortis meis fancita.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Archiv für die Botanik](#)

Jahr/Year: 1805

Band/Volume: [3](#)

Autor(en)/Author(s): Hedwig Johann[es]

Artikel/Article: [genauere, auf Zergliederungen beruhende, Beschreibung verschiedener Gewächse](#)
[117-126](#)